

# ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

**Název: Hra jako fenomén lidského poznání**



Základní škola a Mateřská škola Věcov, okres Žďár nad Sázavou, p.o.

592 44 Věcov 66

IČ: 750 240 55

Ředitelka školy: Mgr. Miroslava Prudká

Vychovatelka: Renata Ondrůchová, DiS.

Platnost dokumentu: 2022 - 2027

## **OBSAH:**

I	ÚVOD.....	3
1	Charakteristika školní družiny.....	3
1.1	Časový plán.....	3
1.2	Materiální podmínky.....	3
1.3	Personální podmínky.....	4
1.4	Ekonomické podmínky.....	4
1.5	Charakteristika žáků.....	4
1.6	Spolupráce s rodiči a jinými subjekty.....	4
2	Definovaná průřezová témata.....	4
3	Obsah a cíle výchovy.....	4
3.1	Člověk a jeho svět.....	5
3.2	Člověk a jeho zdraví.....	6
3.3	Informační a komunikační technologie.....	6
3.4	Umění a kultura.....	6
4	Cíl ŠVP školní družiny.....	6
5	Formy zájmového vzdělávání.....	7
6	Podmínky přijímání, průběhu a ukončení zájmového vzdělávání.....	7
7	Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	8
8	Klíčové kompetence.....	9
8.1	Kompetence k učení.....	9
8.2	Kompetence k řešení problémů.....	9
8.3	Kompetence komunikativní.....	9
8.4	Kompetence sociální a interpersonální.....	10
8.5	Kompetence občanské.....	10
8.6	Kompetence pracovní.....	10
9	Hygiena a bezpečnost ve ŠD.....	10
10	Náměty výchovně vzdělávacích činností.....	11
11	Metody a nástroje výchovně vzdělávacích činností.....	12
12	Dokumentace školní družiny.....	12
13	Evaluační plán.....	12
13.1	Hodnotící kritéria.....	12

# I ÚVOD

Zájmové vzdělávání tvoří nedílnou součást procesu celoživotního učení. Zabývá se aktivitami potřebnými pro rozvoj osobnosti, kompenzuje jednostrannou zátěž ze školní výuky, duševní hygienu, má funkci výchovnou, vzdělávací, kulturní, preventivní, zdravotní (relaxační a regenerační), rozvíjí schopnosti, znalosti, dovednosti, talent, upevňuje sociální vztahy.

Školní vzdělávací program je sestaven na dobu pěti let. Je to otevřený dokument, který lze upravit, aktualizovat.

## 1 Charakteristika školní družiny

Školní družina je významným zařízením pro výchovu mimo vyučování. I když je nepochybně provázána se školou, má svá specifika, která ji od školního vyučování odlišují. Posláním školní družiny je naplňování zájmů a potřeb žáků v jejich volném čase.

### 1.1 Časový plán

Zájmové vzdělávání je ve školní družině poskytováno po dobu 10 měsíců, po dobu trvání školního roku.

Provoz školní družiny je od 11:05 do 16:00 hodin.

Tel. číslo: **603 381 941**

### 1.2 Materiální podmínky

Školní družina se nachází v prostorách Základní školy Věcov v přízemí vpravo od hlavního vchodu. Místnost je prostorná, prosvětlená o výměře cca 52 m<sup>2</sup>. Třída je vybavena odpovídajícím nábytkem, pomůckami, dostatečným množstvím společenských, deskových a didaktických her, gymnastickými a tréninkovými pomůckami, pomůckami pro rekreační sport, hračkami, dětskými časopisy, jednoduchými hudebními nástroji, PC, polytechnickými stavebnicemi. Využíváme také her, které byly zakoupeny pro činnost klubu zábavné logiky a deskových her (Šablony II.). Sledujeme další možnosti doplňování a zlepšování materiálních podmínek, zejména pro výtvarné a sportovní činnosti.

### **1.3 Personální podmínky**

Výchovně vzdělávací práci zajišťuje kvalifikovaná vychovatelka s pedagogickým vzděláním. Vychovatelka se dále vzdělává v nabízených akreditovaných kurzech a samostudiem.

### **1.4 Ekonomické podmínky**

Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno bez úplaty. ŠD si vyhrazuje právo na poplatky (například kroužky, výlety a podobně).

### **1.5 Charakteristika žáků**

Vzděláváme žáky 1. stupně Základní školy Věcov. Oddělení školní družiny se naplňuje nejvýše do počtu 25 žáků.

### **1.6 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty**

Školní družina se snaží prohlubovat a upevňovat spolupráci s rodiči a zlepšovat vztahy mezi školou a rodinou. Pravidelně se podílíme na akcích organizovaných školou.

## **2 Definovaná průřezová témata**

Osobní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

## **3 Obsah a cíle výchovy**

Obsah zájmového vzdělávání ve všech jeho formách koresponduje se základním principem otevřenosti, je postaven tak, aby umožnil jejich realizaci s přihlédnutím k věku, individuálním možnostem, zájmům a potřebám žáka.

## **3.1 Člověk a jeho svět**

### **3.1.1 Místo, kde žijeme**

Cíl: Poznávání nejbližšího okolí, bezpečnost.

- organizace školy, družiny, určení významných objektů, jejich návštěvy (knihovna, obecní úřad, požární zbrojnice), orientace v prostoru a čase, odhad vzdálenosti
- bezpečnost na cestě do školy a na vycházkách, dopravní výchova

Výchovně vzdělávací strategie: tematické vycházky, besedy.

Kompetence občanské.

### **3.1.2 Lidé kolem nás**

Cíl: Osvojení zásad vhodného a společenského chování

- tolerance, empatie, vzájemná úcta, komunikace slovní i mimoslovní, dodržování pravidel stolování, předcházení šikaně (sociálně patolog. jevy) zařazení prvků mediální výchovy (co děti viděly, slyšely, práce s internetem)

Výchovně vzdělávací strategie: osvojení a dodržování základů společenského chování, vytváření kladného vztahu ke spolužákům, příznivé klima ve třídě, radost ze spolupráce.

Kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a interpersonální.

### **3.1.3 Lidé a čas**

Cíl: Budování a dodržování správného režimu

- vytváření pravidelných návyků, umět využít správně a účelně svůj volný čas, úctě k času druhých

Výchovně vzdělávací strategie: dodržovat program ŠD, jeho přípravu, realizaci, týmovou práci, hry, soutěže a práci v komunitním kruhu.

Kompetence občanské.

### **3.1.4 Rozmanitost přírody**

Cíl: Seznámení se s proměnlivostí a rozmanitostí přírody živé a neživé, zpracování přírodnin, výrobky, ochrana přírody

- vycházky a pobyty v přírodě, pozorování změn, určování, využití encyklopedií, následné výtvarné zpracování, péče o pokojové rostliny, ekologická výchova, ochrana přírody

Výchovně vzdělávací strategie: tematické vycházky, pobyty v přírodě, sběr přírodnin, EU a globalizace. Kompetence k učení.

## **3.2 Člověk a jeho zdraví**

Cíl: Poznávání sebe sama, péče o zdraví a poučení o nemocech, zdravotní prevence

- osobní hygiena a čistota, poučení o úrazech a jejich předcházení, umět ošetřit drobná poranění, besedy, nové pohybové hry v místnosti, terénu, relaxační cvičení, dodržování pitného režimu

Výchovně vzdělávací strategie: besedy, nácvik základům první pomoci, domácí násilí.

Kompetence komunikativní, sociální a interpersonální, občanské.

## **3.3 Informační a komunikační technologie**

Cíl: Základy práce s počítačem

- využití základních funkcí, dodržení základních pravidel bezpečné práce, ochrana dat před poškozením, ztrátou, zneužitím

## **3.4 Umění a kultura**

### **3.4.1 Esteticko-výchovná činnost**

Vytváření a upevňování kultury chování, stolování, oblékání, cestování u dětí v průběhu několikaleté docházky do školní družiny. Osvojení estetiky-krásna, vnímání světa a okolí tvořivě, citlivě. Použití nekonvenčních výtvarných technik, výstavy, nácvik kulturního pásma, dramatizace různých situací, výstav.

### **3.4.2 Jazyk a jazyková komunikace**

Umění se vyjádřit verbálně, neverbálně. Obohacení emocionálního života. Kompetence komunikativní.

## **4 Cíl ŠVP školní družiny**

- Vytváření potřeby projevat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjení vnímavosti a citlivých vztahů k lidem, prostředí, a přírodě.
- Rozvíjet osobnost dítěte k uvědomování si svých práv, povinností, pochopení a uplatňování principů rovnosti žen a mužů.

- Rozvíjet a učit děti mezilidské komunikaci, schopnosti naslouchat sobě, ostatním, respektovat se.
- Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů.
- Umožnění předávat znalosti a dovednosti v různých oblastech, rozvíjet iniciativu, a spolupodílení se na volbě a tvorbě programu.
- Rozvíjet u žáků pohybové schopnosti v oblasti jemné i hrubé motoriky.
- Rozvíjet u žáků slovní zásobu a fantazii, cvičit paměť, postřeh a soustředění.
- Nabízet různorodé činnosti s individuálním přístupem k jednotlivým žákům.
- Utvářet kladný vztah k přírodě a učit se chránit svět kolem nás.
- Vedení ke smysluplnému trávení volného času.

## **5 Formy zájmového vzdělávání**

Jsou voleny tak, aby byly vhodné pro výchovu mimo vyučování. Jsou to činnosti, v nichž je zastoupeno spontánní i záměrné učení.

Školní družina poskytuje dle vyhlášky č. 74 /2005 Sb., §2 o zájmovém vzdělávání uvádí mimo jiné tyto formy:

- pravidelná
- příležitostná
- spontánní činnost

## **6 Podmínky přijímání, průběhu a ukončení zájmového vzdělávání**

ŠD je určen pro žáky ZŠ Věcov. Přihlašování a odhlašování žáků je prováděno na základě písemných žádostí zákonných zástupců žáka. Přihláška žáka je platná po dobu aktuálního školního roku.

O zařazení žáků do školní družiny rozhoduje ředitel školy.

Zákonní zástupci žáka přihlášeného k pravidelné docházce do družiny sdělí rozsah docházky a způsob odchodu žáka z družiny vychovatelce. Tyto údaje jsou zaznamenány v zápisním lístku. Omluvu nepřítomnosti žáka ve školní družině, odchylky od docházky žáka, nebo pokud má žák odejít ze školní družiny jinak či s jinou osobou, než je

obvyklé a je uvedeno na zápisním lístku, sdělí zákonný zástupce tuto skutečnost vychovatelce písemně, nebo telefonicky.

Do školní družiny přicházejí žáci po skončení vyučování. Žák bez vědomí vychovatelky školní družinu neopouští. Za žáka, který byl ve škole a do školní družiny se nedostavil, vychovatelka neodpovídá. Doba pobytu žáka ve školní družině se řídí údaji uvedenými na zápisním lístku. Ve školní družině se žák řídí pokyny vychovatelky, vnitřním řádem školní družiny.

Školní družina realizuje výchovně vzdělávací činnost ve výchově mimo vyučování zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností. Ředitel školy stanovuje rozsah denního provozu a rozvrh činnosti.

Ukončení vzdělávání ve školní družině končí uplynutím školního roku.

V průběhu školního roku může být vzdělávání ukončeno písemným odhlášením žáka ze školní družiny, případně vyloučením. Žák může být vyloučen ze školní družiny, pokud opakovaně porušuje vnitřní řád školní družiny.

## **7 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**

Při integraci účastníků zájmového vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami by měla být, umožňují-li to podmínky a je-li to v zájmu účastníka, upřednostňována forma individuální. Je vhodná spolupráce s rodiči a ostatními pedagogy školy.

- Respektujeme individualitu každého žáka, vytváříme přiměřené prostředí pro jeho všestranný rozvoj.
- Při vzdělávání žáků s podpůrnými opatřeními vychovatelka školní družiny úzce spolupracuje se školou, především při stanovení vhodných forem a obsahů zájmového vzdělávání.
- Spolupracujeme s rodiči dítěte, které vyžaduje podpůrná opatření.
- U dětí se zdravotním znevýhodněním je zohledněno přiměřené zatížení v případě pohybových a sportovních aktivit.
- Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat vychovatelku o všech změnách zdravotního stavu dítěte.



## 8 Klíčové kompetence

Pojem kompetence je chápán jako souhrn znalostí, schopností, postojů a praktických dovedností, které jsou předpokladem k výkonu činností, které umí žák využívat v praxi. Úkolem procesu zájmového vzdělávání školní družiny je kompetence posilovat a rozvíjet. Děje se tak nejčastěji při individuálních a skupinových hrách, soutěžích, projektech a zájmových činnostech.

V rámci vzdělávacího procesu se ve školní družině prioritně zaměřujeme na rozvoj následujících kompetencí žáka.

### 8.1 Kompetence k učení

- Využívá pro efektivní učení vhodné metody, strategie.
- Operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly.
- Klade si otázky a také na ně hledá odpovědi.
- Získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.
- Má pozitivní vztah k učení.

### 8.2 Kompetence k řešení problémů

- Vnímá nejrůznější problémová situace.
- Při řešení situací užívá logických, matematických i empirických postupů.
- Rozlišuje správná a chybná řešení.
- Chápe, že vyhýbání se problémům, není řešení.
- Uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí.

### 8.3 Kompetence komunikativní

- Ovládá řeč.
- Vyjadřuje se vhodně formulovanými větami, sdělí otázky i odpovědi.
- Komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými.
- Umí požádat o něco, vyslovit prosbu, omluvit se, poděkovat, slušně odmítnout, naslouchat.
- Dokáže vyjadřovat své pocity řečí, gestem a dalšími neverbálními prostředky.

## **8.4 Kompetence sociální a interpersonální**

- Podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu.
- Samostatně rozhoduje o svých činech a uvědomuje si, že za ně zodpovídá a nese důsledky.
- Projevuje citlivost a ohleduplnost
- Rozpozná vhodné a nevhodné chování
- Ve skupině spolupracuje, dokáže se soustředit i podřídit, přijmout kompromis.
- Je schopen respektovat jiné.

## **8.5 Kompetence občanské**

- Je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.
- Uvědomuje si svá práva a práva druhých.
- Dbá na své osobní zdraví a zdraví druhých.
- Respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví.
- Chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí.

## **8.6 Kompetence pracovní**

- Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení.
- Umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic.
- Zná zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při trávení volného času.
- K úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně.

# **9 Hygiena a bezpečnost ve ŠD**

Na začátku školního roku jsou žáci poučeni o bezpečnosti, prevenci úrazu, společenských normách v základní škole a školní družině, při společných vycházkách, sportovních činnostech a akcích. O poučení je veden záznam v Přehledu výchovně vzdělávací práce (třídní kniha ŠD).

Lékárnička pro první pomoc je umístěna ve školní družině a je přístupna k ošetření. Vychovatelka zvládá praktickou dovednost poskytnout první pomoc, je seznámena se zdravotním stavem žáků (epilepsie, diety, alergie...). Telefonní kontakty na zákonného

zástupce jsou v případě úrazu uvedena v zápisních lístcích a v Přehledu výchovně vzdělávací práce.

Vychovatelka spolupracuje s rodiči a učitelkami a bezprostředně reagují na výchovné a jiné problémy žáků.

Prostředí užívaných prostor školní družiny má odpovídající osvětlení, bezhlučnost, čistotu, větrání, velikost sedacího a pracovního nábytku, hygienické vybavení, teplo. Pitný režim je zajištěn ze školního stavování, nebo z vlastních zásob žáka.

## **10 Náměty výchovně vzdělávacích činností**

Náměty jsou navrženy pro oblast výtvarnou a pracovní, prostorovou, tělesně – kinetickou, hudební, literární, verbální, společensko-vědní, matematicky – logickou, přírodovědnou, interpersonální a spontánní.

- Místo, kde žijeme
- Náš domov
- Škola
- Naše obec
- Lidé kolem nás
- Rodina
- Kamarádi
- Jak se správně chovat
- Lidé a čas
- Náš denní režim
- Jak se mění lidé
- Jak se mění věci, budovy, obec
- Rozmanitost přírody, pohyb venku
- Příroda kolem nás – rostliny, živočichové
- Roční období
- Počasí, voda
- Chráníme životní prostředí
- Člověk a jeho zdraví
- Poznáváme tělo
- Pečujeme o své zdraví – co nám prospívá, co nám škodí

## **11 Metody a nástroje výchovně vzdělávacích činností**

Hra, pohybové hry, zpěv, dramatizace, vyprávění, pozorování, hudebně – pohybová činnost, besedy, poslech, soutěže, poznávací a tematické vycházky pozorování, sběr plodů a přírodnin, didaktické hry, simulace reálných situací, filmy, výchovně vzdělávací soutěže, hádanky, rébusy, hlavolamy, výukové počítačové programy.

Vystřihování, zapouštění barev, malování vodovými a temperovými barvami, pastely a křídami, využití tuše a barevného papíru, zpracování odpadových materiálů víčka, dřevo, vytrhávání, lepení, použití pastelek, voskovek a fixů, práce s modelínou a keramickou hlinou, práce s přírodním materiálem, textilem, práce se stavebnicí, atd.

## **12 Dokumentace školní družiny**

- Týdenní tematický plán práce ŠD
- Evaluační list
- Přehled docházky
- Přehled výchovně vzdělávací práce (třídní kniha)

## **13 Evaluační plán**

Evaluační a hodnocení činnosti školní družiny zajišťujeme pozorováním, rozhovory, anketou, rozboru dokumentace.

Vychovatelka si průběžně hodnotí vlastní práci, co se osvědčilo, co se neosvědčilo, jaká doporučení mohou platit obecně a podobně. Hledá možnosti nových metod výchovně vzdělávací činnosti. Písemné hodnocení činnosti ŠD předkládá za I. a II. pololetí školního roku.

### **13.1 Hodnotící kritéria**

- Podmínky činnosti (vybavení, vhodnost uspořádání).
- Organizace činnosti (motivace, nejužívanějších zásad pedagogiky volného času, využití času vyhrazeného pro činnost, zajištění bezpečnosti).

- Činnost vychovatelky (jednání se žáky, pestrost volených činností, zvládání tzv. režimových momentů – převlékání, příchody...).
- Rozvoj klíčových kompetencí žáků
- Stav materiálních podmínek.
- Zajištění bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Na základě hodnocení a analýzy provádíme změny ŠVP.

Ve Věcově 1. 9. 2022

Mgr. Miroslava Prudká  
ředitelka školy

### Týdenní skladba činnosti ve školní družině

	11:05-11:50	12:00- 12:30	12:30- 13:30	13:30-14:15	14:15-15:00	15:00-15:30	15:30-16:00
	Odpočinková činnost		Zájmové vzdělávání			Rekreační činnost	
Pondělí	Aktivní odpočinek, volná hra	Odpočinkové a relaxační činnosti	Řízená činnost: interpersonální elipsa	Sportovní a pohybové činnosti	Pobyt v přírodě	Didaktické hry	Rekreační činnosti
Úterý	Aktivní odpočinek, volná hra	Odpočinkové a relaxační činnosti	Řízená činnost: kreativní dílna	Sportovní a pohybové činnosti	Turistika	Společenské hry	Rekreační činnosti
Středa	Aktivní odpočinek, volná hra	Odpočinkové a relaxační činnosti	Řízená činnost: literární elipsa	Sportovní a pohybové činnosti	Pobyt v přírodě	Námětové hry	Rekreační činnosti
Čtvrtek	Aktivní odpočinek, volná hra	Odpočinkové a relaxační činnosti	Řízená činnost: společensko-kulturní elipsa	Sportovní a pohybové činnosti	Turistika	Didaktické hry	Rekreační činnosti
Pátek	Aktivní odpočinek, volná hra	Odpočinkové a relaxační činnosti	Řízená činnost: hudební dílna	Sportovní a pohybové činnosti	Pobyt v přírodě	Námětové hry	Rekreační činnosti

Změna vyhrazena.